

«I XORNADAS DE LINGUA E ADMINISTRACIÓN»
Santiago de Compostela, 14, 15 e 16 de xuño 1984

per Xermàn GARCÍA CANCELA

Traductor del Diario Oficial de Galicia

Estas «Xornadas», as primeiras celebradas en Galicia deste tipo, foron organizadas conxuntamente pola «Asociación de funcionarios para a normalización lingüística en Galicia» e mailo Instituto da Lingua Galega da Universidade de Santiago.

A citada Asociación de funcionarios vén funcionando como tal en Galicia dende primeiros do presente ano, e naceu como iniciativa de funcionarios tanto de institucións autonómicas com locais, diante de baleiro que en Galicia existe no campo da normalización lingüística no terreo da administración e da falta de toma en consideración do problema por parte das Institucións públicas, mesmo despois de que leve en vigor case un ano a Lei de Normalización Lingüística e de que no seo da Consellería de Educación e Cultura se crease a Dirección Xeral de Política Lingüística.

Un dato máis que reafirma o anterior é que tampouco nestas Xornadas houbo ningún tipo de participación, nin sequera económica, por parte da Xunta de Galicia. Tampouco, salvo contadas excepcións, houbo asistencia de funcionarios das distintas Consellerías. Os funcionarios asistentes —nun número aproximado de 85—, proviñan principalmente de Concellos e tamén do Rectorado da Universidade.

Deron comenzo as Xornadas o día 14, xoves, con dúas ponencias, unha da Doutora Luciana Calvo Ramos, funcionaria do Ministerio de Educación, e outra do Sr. Strubell i Trueta, Xefe do Servicio de Normalización da Dirección Xeral de Política Lingüística da Generalitat de Catalunya.

Luciana Calvo, a partir dun estudio dunha obra de Jovellanos, «Memoria sobre el arreglo de la policía de espectáculos y diversiones públicas», fixo un detallado exame da linguaxe administrativa do XVIII, para, na segunda parte e no Coloquio posterior, centrarse na necesidade manifesta da linguaxe administrativa castelá actual de se modernizar e actualizar pois, dalgún xeito, segue a manter estruturas propias do castelán do XVIII, o que tende a crear unha barreira entre o administrado e o funcionario.

Miquel Strubell fixo na súa ponencia unha exposición en detalle sobre a campaña que pola normalización lingüística está a desenvolver-la Generalitat de Catalunya dende organismos que actúan interrelacionados: Dirección Xeral de Política Lingüística, Escola de Administración Pública, etc. Insistiu, ademais, en algo que posteriormente desenvolvería con precisión o Sr. Puig Salellas: o necesario coñecemento da normativa legal que enmarca o proceso de recuperación e normalización das linguas nacionais distintas do castelán, para unha aplicación en profundidade do principio de oficialidade (como fenómeno indivisible e autónomo).

Cunha ponencia presentada fóra do programa previsto, o profesor de pedagogía da Universidade de Santiago, Xosé Rubal, deu conta dun traballo que está a realizar no que, tomando como base a publicidade nos xornais dos distintos órganos da Xunta e dos concellos, estudia o grado de emprego do castelán ou do galego. Un dato concluínte: máis do 80 % da publicidade está realizada en castelán. A partir destes datos, o profesor Rubal intenta sacar como conclusión cales son os parámetros da normalización desde a iniciativa das Institucións Públicas.

Nas ponencias do día 15, venres, o notario Josep María Puig Salellas fixo unha análise esclarecedora sobre a situación xurídico-legal do proceso de normalización lingüística, dando explicación a conceptos utilizados ás veces erroneamente ou terxiversados, como é o mesmo caso de «estado», que, segundo conveniencias, inclúe toda a organización autonómica ou se restrinxe ó concepto de «administración central máis órganos periféricos da mesma». Insistiu tamén o Sr. Puig Salellas no feito de que diante das obrigas e dereitos verbo da utilización dunha lingua, son os dereitos dos cidadáns os que deben primar sempre sobre os do funcionario. Por outra parte, o ponente situou o concepto e o ámbito da «normalización lingüística» entre a oficialidade legal, recoñecida pola lei, e a oficialidade real como aplicación da anterior.

O Profesor Carles Duarte i Monserrat, xefe da sección de catalán da Escola de Administración Pública de Catalunya disertou sobre a creación dunha linguaxe administrativa catalá, centrando a súa exposición na necesidade de romper-los moldes impostos polo castelán e nos medios que hai que por para conseguilo: recurso ós usos e recomendacións internacionais sobre esta cuestión e recurso tamén á tradición administrativa en catalán, aínda que esta sexa relativamente exigua. Como finalidade que hai que perseguir está a de crear unha linguaxe administrativa moderna e clara que se converta en canle de comunicación adecuada entre a administración e o administrado.

Nas sesións da tarde, e en primeiro lugar, o Sr. Eneko Oregui, xefe do servizo de euskaldunización do Instituto Vasco de Administración Pública fixo unha exposición das dificultades e das posibilidades, así como dos medios postos en práctica por parte das Institucións oficiais, para a introducción progresiva do euskera na Administración do País Vasco.

Pouca luz sobre o tema da aplicación da lei de normalización lingüística en Galicia botaron os representantes dos tres grupos parlamentarios (Alianza Popular, Coalición Galega e Bloque Nacionalista Galego) que asistiron á mesa convocada sobre este tema. Non asistiron á mesma os representantes dos gru-

pos Centristas de Galicia, Esquerda Galega e Partido dos Socialistas de Galicia-PSOE. A parte do significativo que é esta ausencia, tamén o é que os aí presentes a penas deixaron claro cales son as medidas concretas que dende os seus grupos políticos están desenvolvendo para a aplicación da Lei.

No último día das Xornadas, o Presidente da Audiencia Territorial de Cataluña, Don Cesáreo Rodríguez Aguilera, despois de constatar que a Administración de Xusticia é das menos abertas, polo momento, á introducción das linguas nacionais, sinalou como existe o dereito dos cidadáns a expresarse e a actuar na lingua da súa preferencia, sempre que as actuacións xurídicas teñan lugar dentro do territorio da Nacionalidade con lingua propia. Destacou o mesmo tempo que é a Administración a que, en caso de que así se esixa, debe ocuparse de posibles labores de tradución e nunca o administrado.

Como acto final das Xornadas, antes da clausura, tivo lugar unha mesa redonda sobre a situación de galego na que participaron especialistas en socioloxía da linguaxe e sociolingüística así como persoas vinculadas a distintas administracións públicas (local, sanitaria e de xusticia).

No acto de clausura estiveron presentes o Sr. Presidente do Parlamento de Galicia, o Sr. Alcalde de Santiago e mailo Subdirector do Instituto da Lingua Galega. Nin o Presidente da Xunta de Galicia nin a Directora Xeral de Política Lingüística estiveron presentes no acto de clausura, a pesar da invitación que lle cursaron os organizadores.

No acto final a «Asociación de funcionarios para a normalización lingüística» deu a coñecer un comunicado a tódolos asistentes así como ós medios de comunicación no que textualmente se inclúen, entre outros, os seguintes puntos:

«Durante os debates e os coloquios quedou de manifesto o desfase existente entre a normativa vixente e a marcha cotián do proceso de normalización. Salientouse así mesmo a falta de desenvolvemento normativo da lei de normalización lingüística e a inexistencia da Comisión prevista pola lei. Así mesmo a carencia dunha decisión política ou normativa que prevea e planifique a implantación de cursos de galego para tódolos funcionarios públicos que traballan en Galicia en horario de traballo, ofrecendo a todos esta posibilidade.»

«A Asociación denuncia as actitudes de incompreensión, as inercias atentatorias e a provocación de tensións innecesarias por parte das autoridades da administración central e periférica do Estado, recorrendo as poucas normas e acordos que introducen elementos progresistas no proceso de normalización.»

«A Asociación esixe a creación inmediata dunha Comisión interdisciplinaria de modernización da linguaxe administrativa e xurídica na que se dean solucións técnicas correctas con rango de valor xeral e oficial para a creación dunha linguaxe xurídico-administrativa galega, así como a creación da Escola de Administración Pública de Galicia para a formación e reciclaxe de funcionarios galegos e a elevación so nivel técnico da función pública galega.»

«A Asociación non esquece a necesidade de que pola Xunta se leve a efec-

to de seguido a publicación oficial da forma galega de tódolos topónimos, cumprindo así unha obriga legal.»

Finalmente, despois de agradecer ós alcaldes e responsables das distintas administracións o que permitisen a presenza dos seus funcionarios nas xornadas e de lamenta-la ausencia xeneralizada (só asistiron funcionarios da Secretaría Xeral Técnica da Consellería da Presidencia) de funcionarios da Xunta de Galicia, a Asociación remata cunha invitación ás autoridades autonómicas nos seguintes termos:

«Entendemos que a normalización lingüística é cousa de tódolos galegos e principalmente, por mandado legal, das autoridades galegas. Por iso esperamos-lo apoio da Xunta e dos seus organismos do mesmo xeito que lle ofrecémo-la nosa colaboración para o éxito do proceso de normalización para acadarmos así os teitos do País Vasco e de Catalunya, onde os seus gobernos autónomos dirixen decididamente este proceso.»

A Asociación anuncia a celebración en breve prazo dunhas segundas xornadas de carácter similar, así como a publicación das Ponencias destas primeiras Xornadas e dunha «Revista de Administración Galega».